

Handläggare: Nina Ström
Telefon: 08-508 25 014

Till
Socialtjänst- och
arbetsmarknadsnämnden

Lägesrapport 2009 - Hemlöshet

Förslag till beslut

1. Socialtjänst- och arbetsmarknadsnämnden beslutar att godkänna denna lägesrapport.
2. Socialtjänst- och arbetsmarknadsnämnden beslutar att överlämna ärendet till stadsdelsnämnderna för kännedom.

Eddie Friberg

Bakgrund

Förvaltningen lämnar årligen, runt halvårsskiftet, en översiktlig lägesrapport till nämnden om hemlöshetsarbetet i staden.

Sammanfattning

Rapporten innehåller en nulägesbeskrivning över arbetet med hemlösa, om boenden, dagverksamheter, verksamheter och projekt m.m. I rapporten presenteras också inom vilka områden det finns behov av nytänk för att få till förbättringar. De utvecklingsprojekt som förvaltningen driver beskrivs under respektive område i rapporten.

Vidare tar rapporten upp nuläget gällande nämndens beslut i ärendet ”Ny inriktning i arbetet mot hemlöshet” i november 2007.

Ärendets beredning

Ärendet har utarbetats inom kansliavdelningen i samarbete med avdelningen för stadsövergripande sociala frågor samt socialtjänstavdelningen för öppen verksamhet.

Nulägesrapport

I november 2007 beslutade socialtjänstnämnden om en ”Ny inriktning i arbetet mot hemlöshet”. Nämnden prioriterade i sitt beslut insatser gällande tre områden: 1) insatser för att hjälpa barn och ungdomar som helt eller periodvis bor utanför hemmet på grund av svåra problem i bl.a. hemmiljön, 2) individuellt riktat stöd till dem som ständigt återkommer till härbärgen, 3) öka tillgången på försöks- och träningslägenheter för de hemlösa som är på väg mot en egen bostad. Ytterligare beslut enligt den nya inriktningen togs av nämnden i april 2008. Under rubriken ”pågående uppdrag” på sid 12 beskrivs kort vad nämnden beslutade.

Under 2008 satte nämnden upp ett mål att minska den akuta hemlösheten på fem år till hälften och ha en nollvision på 10 år. För att detta ska vara möjligt behövs kraftfulla satsningar inom en rad områden. Satsningarna handlar både om det förebyggande arbetet, dvs. att se till att inga fler blir hemlösa, och metodutveckling i arbetet med de som är hemlösa idag. För att förändringarna ska vara möjliga behövs i högre grad än idag samverkan mellan samtliga berörda aktörer. Ansvar måste delas av staden som helhet, även om socialtjänst- och arbetsmarknadsnämnden har uppdraget att vara pådrivande i detta arbete. Inom många områden pågår redan ett utvecklingsarbete, vilket framgår av innehållet i denna lägesrapport.

Till nämnden den 18 september 2008 presenterade förvaltningen en nulägesbeskrivning - Hemlöshetsarbetet i Stockholms stad. Förutom en beskrivning av aktuella insatser för de hemlösa och för att förebygga hemlösheten, togs ett antal förbättringsområden upp:

- Växande antal unga vuxna i riskzon
- Ett större antal utländska besökare med oklar legal status
- Fler äldre hemlösa
- Utöka samordningen mellan berörda instanser
- Utöka budget- och skuldrådgivningen
- Minska hemlösheten bland barnfamiljer
- Öka antalet försöks- och träningslägenheter
- Utveckla tak-över-huvud-garantin med en hemlöshetsjour
- Förbättra samverkan mellan socialtjänsten och kriminalvården
- Förbättra samordningen av samhällets tvångsinsatser

- Utveckla en samlad kunskap om stadens hemlöshetsarbete
- Förbättra vård och behandling

Socialt arbete bland hemlösa

Enheten för hemlösa

Under det senaste året har inflödet av nya klienter på enheten varit stort, framförallt under senvintern 2008 och våren 2009. Sammanlagt har 160 personer aktualiserats perioden januari - maj 2009. Bland de nyinskrivna dominerar födelseåren mellan 1960 och 1970 (91 personer) och 18 var födda 1980 eller senare. Den yngste var född 1986.

Enheten har ambitionen att fördjupa kunskaperna om inflödet, dvs. vilka är de nya och vad är anledningen till att de blivit hemlösa, varifrån kommer de osv. Därför har mottagningsgruppen startat en aktstudie av personer inskrivna från januari 2008, vilken beräknas bli klar i höst.

Flera personer är föremål för utredningar som kan leda till LSS (Aspergers syndrom, hjärnskador bl.a.). Att antalet utredningar har ökat är ett resultat av att landstinget har satsat på att bygga ut den neuropsykiatriska utredningskompetensen.

Kvinnornas andel av LVM-anmälningarna uppgår till 40 %, att jämföras med andelen kvinnor av Enheten totala antal klienter som uppgår till 18 %. För närvarande driver Enheten, med ekonomiskt stöd av Socialstyrelsen, ett projekt som syftar till att socialtjänst och landsting förbättrar samordningen av vården för personer med samsjuklighet, vilket är vanligt bland LVM-vårdade personer.

Under sommaren söker sig fler personer än under övriga året till Stockholm från olika delar av landet och även från andra länder, vilket gör att ärendemängden ökar för Enheten mottagningsgrupp. Frågor uppstår ofta kring vistelsebegreppet i socialtjänstlagen, ett begrepp som inte alltid är lättolkat när det gäller vilken kommun som har ansvar för hemlösa personer. Därför har regeringen låtit utreda bland annat tillämpningen av begreppet och har denna vår lämnat ett förslag som ska underlätta tolkningen av ansvarsfrågan.

Återfallsrisken i missbruk brukar i allmänhet vara högre under sommarperioden, något som föranlett Enheten att hålla datacaféet öppet varje förmiddag även

sommartid. Två socialsekreterare leder även en förändringscirkel som träffas varje vecka hela sommaren.

Antalet personer som bor i tränings- och försökslägenheter uppgår till nära 90. Under perioden januari till juni 2009 har 23 personer fått försökslägenhet och två träningslägenhet (via Bostadsförmedlingen). Under samma period har 24 personer övertagit sina hyreskontrakt. Det är fler än för hela 2008.

Sedan hösten 2008 driver Enheten ett projekt, tillsammans med Kriminalvården/Frivården, för att minska hemlösheten bland utskrivna från fängelser. Projektet, som är finansierat med medel från Socialstyrelsen, syftar också till att förebygga återfall i brott. En följd av att fler utskrivna får ett boende och därtill annat stöd, minskar också risken för återfall i missbruk.

Arbetet på läkarmottagningen på Enheten har blivit en allt viktigare del i klienternas rehabilitering. Mottagningen är bemannad hela sommaren, med en viss reducering av läkartimmarna under juli och augusti.

Ytterligare samverkansfördelar kommer att ske när det nya hemlöshetscentret startar hösten 2010. Till det nya centret kommer ett flertal verksamheter att knytas; Enheten för hemlösa, Uppsökarenheten för vuxna, landstingets mobila psykiatri (S:t Görans teamet), somatik (Hållpunkt) samt beroendevården. För närvarande pågår en utredning om vilken servicenivå, ledningsstruktur, målgrupp, kompetenskrav mm som ska gälla för den samordnade verksamheten. Landstinget, som är huvudansvarig för utredningen, beräknar att ha ett förslag klart efter sommaren.

I tertialrapport 1/2009 ansökte nämnden även om 2 900 tkr för projektet "Från institution till eget boende – en väg ur hemlöshet". I projektet avser Enheten att jobba mer aktivt med ett 50-tal klienter så att de kan komma vidare från sitt boende till en egen lägenhet. Nämnden beviljades 2 300 tkr för detta projekt.

I samband med tertialrapport 2/2009 kommer Enheten att presentera statistik över sin verksamhet.

Uppsökarenheten för vuxna

Uppsökarenheten har under året bedrivit ett aktivt utvecklingsarbete mot ett mer riktat uppsökande arbete samt har vidareutvecklat tvärprofessionella samverkansformer. Detta med syfte att få igång länkningsprocesser och lotsa de personer som befinner sig i hemlöshet in i ordinarie hjälpsystem.

Många av de utsatta personer som söks upp på Stockholms gator har komplexa vårdbehov och både egna erfarenheter och forskning visar att insatser från flera huvudmän måste planeras gemensamt och även genomföras samtidigt för att ge bästa resultat.

Uppsökarenhetens tvärprofessionella härbärgesteam slogs under hösten 2008 ihop med den nya hemlöshetsjouren, som organisatoriskt tillhör socialjouren. Anledningen var att skapa en mer integrerad kedja för de personer som ständigt återkommer eller under långa perioder får logi på stadens akutboenden och härbärgen. Mer om hemlöshetsjouren går att läsa på sid 7.

Uppsökarenheten har under tiden mars 2008 – maj 2009 drivit projektet ”Unga vuxna på härbärke” med medel från länsstyrelsen. Målet med projektet var att så snabbt som möjligt få bort unga upp till 25 år från härbärgen och erbjuda dem bättre boendelösningar samt även ge dem möjlighet till andra insatser. Ett av projektets syften var också att ta fram nya effektiva metoder i arbetet med unga hemlösa. Under projekttiden har också en kartläggning gjorts av alla unga vuxna 20-25 år som sökt akutboende och härbärke. 85 personer har ingått i kartläggningen.

Erfarenheterna från projektet visar att det finns behov av att avdela platser för unga vuxna på existerande verksamheter, något som också gjorts under projekttiden. På så sätt har medarbetarna i projektet snabbare kunnat fånga upp dessa personer. En stor grupp av de som sökt logi var dåligt insatta i det svenska hjälpsystemet, hade missbruksproblem och/eller dåliga sociala nätverk. Projektets slutrapport presenteras vid nämndens sammanträde 2009-08-27.

Stadsdelsförvaltningar

En tendens är att fler och fler stadsdelsförvaltningar utvecklar egna boendekedjor samt bygger ut egna boenden för hemlösa. Skälen till detta är flera; ett kan vara att de får en bättre överblick av insatserna, ett annat att de försöker minska boendekostnaderna. De senaste åren har Bostadsförmedlingen i Stockholm ökat antalet förmedlade försöks- och träningslägenheter, vilket har varit positivt. En stor del av dessa tillfaller stadsdelsförvaltningarna.

Utvecklingen har sett ut så här:

År 2005	263
År 2006	250
År 2007	302
År 2008	301
År 2009	130 (t o m mitten av juni)

Stadsdelsförvaltningarna har därför kunnat erbjuda fler hemlösa en egen lägenhet. Målgruppen för försöks- och träningslägenheter har breddats de senaste åren, vilket gör att behovet fortsatt är stort av dessa lägenheter.

Stadsdelsförvaltningarna driver sedan många år gemensamma beroendemottagningar med landstinget. Erfarenheterna av detta samarbete är gott.

Två stadsdelsförvaltningar har sökt och fått projektmedel från Socialstyrelsen under 2008: Norrmalm för sitt projekt "Boendelots och bosamordnare", Enskede-Årsta-Vantör för sitt projekt "Ekonomi i fokus – en strukturerad metod för att förebygga hemlöshet".

Boenden

Det finns 2 154 boendeplatser år 2009 (jämför 2 214 år 2008 och 2 159 år 2007) att tillgå inom lågtröskelboenden och drogfria boenden som drivs av socialtjänst- och arbetsmarknadsnämnden i egen regi, stadsdelsnämnder, privata entreprenörer på uppdrag av staden och frivilligorganisationer med ekonomiskt stöd från staden. Antalet boendeplatser har minskat med 60 platser sedan sommaren 2008. Den reella förändringen av platser är endast en minskning med åtta platser. Resterande minskning med 52 platser förklaras bl.a. av att flera platser på Stegsholm och Älvis/Linden gjorts om från stödboende till behandlingshem.

Uppgifter om antalet boenden har hämtats från Boendetrappan 2008, en kartläggning och analys av stadens boenden och institutioner för vuxna med missbruksproblem eller missbruks- och psykiska problem. Utifrån antalet platser 2008 har förändringar under det senaste året lagts till eller dragits ifrån.

I det totala platsantalet räknas inte behandlingshem med då det i första hand rör sig om behandling och inte om boende. Boenderesursen försöks- och träningslägenheter räknas inte heller med. Inte heller platser inom familjevården för vuxna.

Lågtröskelboenden

171 platser i akutboenden, varav ett boende drivs av staden, två av frivilligorganisationer och två av privata entreprenörer på uppdrag av staden.
41 platser i akut- och korttidsboenden, som drivs av staden och på entreprenad.
169 platser i olika stödboenden, som drivs av staden samt på entreprenad.

8 platser i ett omvårdnadsboende, som har både staden och landstinget som huvudman.

29 platser i ett äldreboende för hemlösa, som drivs av staden.

Totalt 419 platser

Drogfria boenden

16 platser i korttidsboenden, som båda drivs av frivilligorganisationer.

381 platser i stödboenden, varav de flesta drivs av staden, ett på entreprenad och två av Stiftelsen Hotellhem (referensboenden).

90 platser i omvårdnadsboenden, som alla drivs av staden.

94 platser i blockförhyrda lägenheter (boenden), som staden hyr av Stiftelsen Hotellhem.

1 154 platser i genomgångslägenheter inom Stiftelsen Hotellhem.

Totalt 1 735 platser/lägenheter

Totalt lågtröskelboenden och drogfria boenden är 2 154 platser/lägenheter.

Utöver ovanstående boenderesurs finns även:

176 platser på *behandlingshem*, varav 8 platser är s.k. dropin-platser, dvs. platser för pedagogisk avgiftning.

102 platser på i *familjehem* för vuxna.

62 träningslägenheter knutna till de drogfria stödboendena.

Beläggning akutboenden

Beläggningen på akutboendena har sedan våren 2007 varit högre än på många år. Staden har dock fortsatt kunnat leva upp till tak-över-huvudet-garantin.

Framförallt är det beläggningen på manssidan som är hög. Den genomsnittliga totala beläggningen var 98 % år 2008 att jämföras med 96 % år 2007 och med 90 % år 2006. Beläggningen t o m maj 2009 har genomsnittligt fortsatt varit hög; 92 % för kvinnor, 113 % för män och 65 % för par. När beläggningen är över 100 % används de reservplatser staden förfogar över enligt avtal med Skarpnäck Care AB och Planeringshemmen AB.

Hemlöshetsjouren

Sedan november 2008 driver staden en hemlöshetsjour, med socialstyrelsemedel, ett projekt vars syfte är att minska antalet direktintag. För att minska antalet direktintag länkar projektmedarbetarna de tidigare s.k. direktintagarna till ordinarie socialtjänst för att en individuell planering ska kunna påbörjas. Sedan starten har direktintagen minskat med över hälften. Antalet direktintag per månad har varit:

November 2008	1 217
December	1 200
Januari 2009	1 058
Februari	657
Mars	655
April	529
Maj	557
Juni	635
Juli	628

En trolig utveckling på sikt är att beläggningen minskar på akutboendena, till förmån för att fler hemlösa kommer vidare till egen lägenhet alternativt till ett mer stadigvarande boende. Projektet varar t o m hösten 2010. Under hela projektiden följs projektet av Socialstyrelsens utvärderare från Lunds Universitet.

Från akutboende till annan boendeform

Vid Grimmans akutboende gjordes under våren en kartläggning över de boende och till vad de gick vidare. Under perioden 1 januari till 31 maj logerades 302 unika individer på boendet. I snitt sov de boende 7 nätter var. Av de boende har 27 % logerats fler än 14 nätter. 37 % har endast bott en till två nätter. Antal personer som under perioden har flyttat till andra boendeformer (dock inte till andra akutboenden*) är 57 (19 %) och kan sorteras på följande sätt:

Skarpnäcks dygnetruntplatser (14 dagar)	14 %
Hotelljouren/vandrarhem/hotell	12 %
Stiftelsen Hotellhem inkl referensboendena	10 %
Egen lösning (hyreskontrakt/andrahandskontrakt m.m.)	5 %
Lågtröskelboende (stödboende)	15 %
Drogfritt boende (stödboende)	22 %
Drogfritt boende (omvårdnadsboende)	4 %
Behandlingshem	12 %
Äldreboende	3 %
Övrigt	3 %

*undantag: Skarpnäcks dygnetruntplatser där en planering påbörjas

Förändringar sedan 2008

Under vintern/våren 2008 har *Frälsningsarméns härbärke* i Midsommarkransen byggts om. Tidigare sovsalar har gjorts om till 1-, 2- och 4-bäddsrum och en entrésluss har byggts för att öka säkerheten bland boende och personal.

Platsantalet är nu 24 i stället för de tidigare 27. Ombyggnationen blev lyckad och har skapat en trevligare och säkrare miljö för både boende och personal.

Hägersten-Liljeholmens stadsdelsförvaltning startade ett drogfritt stödboende för hemlösa i Västertorps hotellhem i februari 2008. Där har 22 personer fått en förbättrad boende- och livssituation. De boende ska med stöd av personal träna så att de klara ett eget boende, dvs. på sikt kunna gå vidare till en försökslägenhet.

Spånga-Tenstas stadsdelsförvaltning har sedan ett år ett stödboende inhyst i ett f.d. servicehus. Tio av platserna är riktade till personer med missbruksproblem. Därutöver finns tio platser för socialpsykiatrins klienter. Boendet är drogfritt.

Farsta stadsdelsförvaltning har omformat sitt stödboende något; numera har de åtta platser som kallas "Förstasteget" och är av lågtröskelart samt 21 platser som kallas "Andrasteget", ett drogfritt boende.

Hässelby-Vällingbys stadsdelsförvaltning har utökat sitt stödboende med en plats till sex platser.

I september 2008 startade *Stiftelsen Hotellhem* i Stockholm ett nytt hotellhem med 77 lägenheter i Stadshagen. Dessa genomgångsbostäder räknas in under drogfria boenden.

Förutom ovanstående förändringar har diverse andra förändringar skett det senaste året, de flesta beroende på omfördelningar i platsantal mellan stödboenden och behandlingshem, men även platsantal har förändrats p.g.a. att anpassningar av verksamheterna har gjorts.

Någon annan utbyggnad är inte planerad i nuläget. I det årliga planeringsarbetet sker dock alltid en översyn av behoven. Förvaltningens inriktning är i första hand att möta nya behov med förändringar och utveckling av det befintliga beståndet.

Under våren 2008 genomfördes en översyn av förvaltningens boenden för vuxna missbrukare. Utgångspunkten och förutsättningarna för översynen var bl.a. att slå samman de tre boendeenheterna HVB Vuxna, Stadsgemensamma boenden och Enheten för hemlösas boenden. Med en samlad organisation för boendena kan verksamheten bli lättare att överblicka och möjligheterna till samordning underlättas.

Förvaltningens samtliga boenden är sedan 1 januari 2009 organiserade under socialtjänstavdelningen dygnet-runt-verksamheter. Under våren har förvaltningen arbetat vidare med att anpassa de nya verksamhetsområdena till den nya organisationen. Enligt planeringen ska organisationen vara fullt genomförd till 2009-09-01.

Dagverksamheter

De dagverksamheter som har flest antal besökare är Frälsningsarméns sociala center, Ny Gemenskap samt Stadsmissionens dagverksamheter Nya Stadsmissionsgården och Klaragården (enbart för kvinnor), samtliga drivna av frivilligorganisationer med ekonomiskt stöd från staden. Totalt får frivilligorganisationerna ett ekonomiskt stöd från socialtjänst- och arbetsmarknadsnämnden på cirka 20 miljoner kronor för boenden och dagverksamheter för hemlösa.

Nya Stadsmissionsgården i kvarteret Grimman	ca 80-120 besök/dag
Klaragården	ca 50-70 besök/dag
Ny Gemenskap	ca 150 besök/dag vardagar
	ca 180-200 besök/dag helger
Frälsningsarméns sociala center	ca 50-60 besök/dag

Stadsmissionsgården flyttade i februari 2008 från Stadsgården till kvarteret Grimman vid Maria Prästgårdsgata. Sedan deras inflyttning till kvarteret Grimman, där även andra verksamheter är inhysta, har det uppstått en del problem i och med att betydligt fler hemlösa och missbrukare har samlats i kvarteret. I samarbete med andra verksamheter i området, t.ex. uppsökarenheten för vuxna, akutboendet Grimman och S:t Görans psykiatriska team, har situationen åtgärdats, bland annat genom att ett bevakningsföretag bemannar platsen dygnet runt. Från och med 1 september 2009 kommer Nya Stadsmissionsgården och Klaragården att ha stängt helger.

Convictus bedriver sedan november 2008 en ny verksamhet för hemlösa i nya lokaler på Malmskillnadsgatan - Convictus Råd & Stöd som fungerar ett slags medborgarkontor. Convictus driver även verksamheter i Vantör och på Östermalm, verksamheter som får ekonomiskt stöd av berörda stadsdelsnämnder samt kyrkan lokalt.

Julen 2008 anordnade ett antal frivilligorganisationer och kyrkor m.fl. ett gemensamt julfirande för hemlösa och utsatta människor. Därutöver var dagverksamheterna öppna som vanligt.

Under *sommaren 2009* har samtliga dagverksamheter, som stöds av nämnden, varit öppna, en tydlig förbättring sedan något år. Frivilligorganisationerna har fått ytterligare verksamhetsmedel för att klara denna utökade uppgift.

På en del *stadsdelsförvaltningar* finns dagverksamheter och träfflokaler för framförallt psykiskt funktionshindrade, ibland också för personer med både missbruksproblem och psykisk problematik, s.k. samsjuklighet. Verksamheter särskilt riktade till hemlösa är ovanligt.

Grimmans medborgarkontor för hemlösa har sedan starten sommaren 2006 blivit allt mer välbesökt. År 2007 var antalet besökare i genomsnitt 110 besök/månad, en siffra som ökat till 230 besök/månad under 2008. För att klara den ökande efterfrågan anställdes hösten 2007 ytterligare en socialsekreterare. Hittills under 2009 har antalet besökare varierat kraftigt, med uppåt 500 besök/månad i början av året och cirka 300 besök/månad under våren och sommaren. Antalet besökare har under året varit cirka 15-25 per dag. Många av de som besöker medborgarkontoret återkommande lever i mycket komplexa situationer med behov av ett flertal myndighetskontakter. En viktig roll för personalen har varit att stödja besökarna i dessa kontakter. Framförallt har arbetet gått ut på att länka de hjälpsökande vidare till rätt instans.

Frivilligorganisationerna och förvaltningens uppsökarenhet för vuxna, socialjouren och Enheten för hemlösas mottagningsenhet har sett en fortsatt *ökning av antalet utländska besökare* i staden. Det gäller framförallt personer av utländsk härkomst där den legala statusen är oklar. Under våren 2008 kartlade förvaltningen situationen och fann att drygt 100 utländska besökare med oklar legal status besökte ovanstående verksamheter under mättiden. Rapporten presenterades för nämnden i juni 2008.

Vid årsskiftet 2008/2009 bildades en styrgrupp, med representanter från staden och frivilligorganisationerna, för att gemensamt diskutera hur utvecklingen av dagverksamheterna ska kunna se ut de närmaste åren. På uppdrag av styrgruppen har en arbetsgrupp diskuterat frågorna och även tagit fram en enkät till brukarna, dvs. verksamheternas besökare. Förvaltningen kommer under hösten att närmare studera arbetsgruppens förslag.

Särskilda rapporter och kartläggningar

Räkning av hemlösa

Staden gör egna räkningar av hemlösa, sedan 2004 görs detta vartannat år. Vid stadens senaste räkning den 15 april 2008 var antalet hemlösa **3 081**. De som räknas är hemlösa från 20 år som är aktuella för insatser inom socialtjänsten, landstingets beroendevård, frivilligorganisationer och privata entreprenörer. Räkningen visar att det skett en minskning med 150 personer sedan stadens räkning 2006. Vid räkningen 2004 var det 3 263 hemlösa, dvs. på fyra år har det skett en minskning med 282 personer.

Större förändringar som skett sedan räkningen 2006 är:

- Kvaliteten i boendet och i insatserna har ökat, dvs. en större andel vistas inom olika stöd- och omvårdnadsboenden, behandlingshem, familjevård eller LVM-hem.
- Andelen kvinnor har minskat från 28 % år 2006 till 26 % år 2008. I faktiska tal är det 100 färre kvinnor 2008 än 2006. Av räkningen framgår att hemlösa kvinnor generellt sett är yngre än hemlösa män.
- Andelen hemlösa i åldersgruppen 20-29 år var 15 % både 2008 och 2006. Antalet unga vuxna 20-25 år har däremot ökat med 19 personer mellan 2006 och 2008.
- På stadsdelsförvaltningarna har det skett både minskningar och ökningsar av antalet hemlösa sedan 2006. År 2008 fanns det totalt 2 127 hemlösa på stadsdelsförvaltningarna, år 2006 var motsvarande antal 2 331. Enstaka stadsdelsförvaltningar, exempelvis Bromma och Enskede-Årsta-Vantör, har dock haft en ökning av antalet hemlösa.
- 235 personer var inte aktuella vid socialtjänsten, dvs. vid inrapporteringstillfället 15 april. Detta är en ökning jämfört med 2006, då motsvarande antal var 139 personer. Av de 235 personerna var det 64 personer som inte heller hade haft kontakt med socialtjänsten de senaste 6 månaderna.

Förvaltningen har under lång tid kartlagt stadens hemlösa, fr.o.m. 2004 har denna statistiska undersökning skett vartannat år. Förvaltningen planerar därför en ny kartläggning under våren 2010.

Socialstyrelsen (SoS) gör också räkningar av hemlösa men det brukar ske med fem års mellanrum. Senaste räkningen gjordes under vecka 17 år 2005 och mätte då 3 863 personer. Det är dock svårt att göra jämförelser mellan stadens och SoS:s kartläggningar, både p.g.a. hur mätningen har genomförts och vad den innehåller. Förvaltningen räknar endast vuxna fr.o.m. 20 år till skillnad från SoS som räknar

alla oavsett ålder. Staden kompletterar i stället sin räkning med att kartlägga antalet hemlösa barnfamiljer. Staden tar inte heller personer som bor i försökslägenheter som hemlösa, vilket SoS gör. Därtill ingår inte s.k. utomkommunare i stadens räkning, då Stockholm inte har ansvaret för dem. Tas hänsyn till ovanstående är skillnaden mellan de två räkningarna inte så stora.

Pågående uppdrag

Nämndens beslut i november 2007 i ärendet "Ny inriktning i arbetet mot hemlöshet" innehöll följande uppdrag:

- Införa en *hemlöshetsjour*.
För denna nya verksamhet sökte förvaltningen socialstyrelsemedel 2008 och fick bifall på ansökan. Medel tillfördes arbetet under två år fr.o.m. 1 november 2008 då hemlöshetsjouren startade.
- Planera för att införa en "*hemlöshetsklinik*", dvs. ett hemlöshetscenter. Planering pågår. Starten är planerad till hösten 2010.
- Planera för en särskild *skuldrådgivning för hemlösa* inom stadens stödboenden.
Som ett första led i detta uppdrag kommer de anställda på Grimmans medborgarkontor att genomgå en grundläggande utbildning i budget- och skuldrådgivning. Därefter ska klienter med skulder kunna få hjälp att göra en första inventering av sin skuldsituation på medborgarkontoret.
- Inrätta *fler jourplatser för ungdomar* mellan 13 och 20 år där socialjouren kan akutplacera. Genomfört under 2008. Totalt tillkom åtta platser.
- Ta fram en *metodbeskrivning* av hur socialtjänsten arbetar med hemlösa. Genomfört under 008.
- Intensifiera diskussionerna med bostadsförmedlingen och bostadsföretagen så att antalet *försöks- och träningslägenheter* kan utökas. I december 2008 skrev staden och Fastighetsägarna i Stockholm på ett avtal där Fastighetsägarna förband sig att aktivt arbeta för att föreningens medlemmar ska tillhandahålla 100 lägenheter för detta ändamål. Under 2009 har ett flertal möten skett mellan förvaltningen, bostadsförmedlingen och Fastighetsägarna i Stockholm för att se till att de privata hyresvärdarna levererar fler lägenheter än idag. Fastighetsägarna har lovat att efter

sommaren 2009 överlämna ett dokument som visar vad varje fastighetsägare förbinder sig att leverera till staden.

På uppdrag av nämnden har förvaltningen tillsammans med andra aktörer planerat för en större metod- och kompetensutvecklingssatsning. Satsningen ska inriktas på det förebyggande arbetet mot hemlöshet, men även det dagliga arbetet med de redan hemlösa. Nämnden sökte medel i samband med tertialrapport 1/2009 med 3 550 tkr och beviljades 1 500 tkr. Diskussioner pågår inom förvaltningen hur utbildningssatsningen ska kunna genomföras med mindre resurser.

Utbildningar, konferenser och nätverk

Varje år anordnar förvaltningen ett antal *halvdagseminarier* med ett aktuellt tema inom området hemlöshet för anställda inom förvaltningen, frivilligorganisationer och privata entreprenörer vars verksamheter staden ger ekonomiskt stöd till eller har upphandlat. Ämnen som varit på agendan 2008/2009:

”Smittsamma sjukdomar bland missbrukare och hemlösa” – med Ingela Berggren och Ingegerd Hökeberg, smittskyddsläkare på landstingets smittskyddsenhet.

”Pundare, jonkare och andra...därför fortsätter de att knarka” – med Bengt Svensson, docent i socialt arbete vid Malmö högskola.

”Vad händer när drogkulturer blandas och möts?” – med Gun Zacharias, socionom och f.d. flyktingkonsulent på Socialstyrelsen.

”Integrerad behandling av dubbla diagnoser” – med Ola Gefvert, psykiater och med.dr., S:t Görans teamet och Pelarbackens läkarmottagning för hemlösa.

”Aktuella droger” – Henrik Engelkes, kriminalinspektör på Länskriminalens narkotikarotet.

”Psykiatrisk tvångsvård – i teori och praktik” – med Claes Hollstedt, docent i psykiatri och chefsöverläkare vid psykiatri sydväst/Huddinge universitetssjukhus.

Sedan hösten 2008 har förvaltningen haft två nätverksmöten med *stadsdelsförvaltningarnas kontaktpersoner* för hemlöshetsfrågor. Mötena är till för att utbyta aktuell information och diskutera gemensamma frågor.

Förvaltningen ingår sedan 2004 i arbetsgruppen ”*Working group against homelessness*” inom det europeiska samarbetsorganet Eurocities. I arbetsgruppen ingår städer från 12 länder, från Spanien i söder, Polen i öst, England i väst och de nordiska länderna i norr. Arbetsgruppen sammanställde en rapport 2006 där de olika städernas utbud och insatser presenterades, jämfördes och analyserades. Rapporten uppdateras årligen och vintern 2009 gavs även ut en broschyr där fungerande arbetssätt presenteras och goda exempel ges från olika städer.

Broschyren ges ut av Eurocities och har översatts till flera språk. Arbetsgruppen träffas även 1-2 gånger per år för att gemensamt diskutera hemlöshetsfrågor samt utbyta erfarenheter i det praktiska arbetet.